

Motion till riksdagen 2005/06:Bo317

av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd)

Etablering av bostadsområden för elöverkänsliga

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning för att se över möjligheterna för kommuner att medverka till byggandet av bostadsområden med begränsad utsatthet för elektromagnetisk strålning.

2 Strålning och elöverkänslighet

Elöverkänslighet definieras som besvär som drabbar vissa människor då de vistas i närheten av eller vid användning av elektronisk utrustning. Några vedertagna metoder för att fastställa sjukdomsbilden eller sambanden mellan allmänna sjukdomssymtom och elektricitet finns inte. Enligt Socialstyrelsens Miljöhälsorapport 2001 upplever dock omkring 3 procent av befolkningen, cirka 300 000 personer, samband mellan sin ohälsa och exponering för elektromagnetiska fält. Av dessa har cirka 10 procent svåra problem. Kliniskt utvärderade prov som kan ange vilka dessa patienter är saknas.

Trots det osäkra vetenskapliga kunskapsläget avseende eventuella samband mellan elpåverkan och olika sjukdomar eller besvärstillstånd har ett antal myndigheter uttalat en gemensam bedömning i skriften "Myndigheternas försiktighetsprincip om lågfrekventa elektriska och magnetiska fält, en vägledning för beslutsfattare" (1996). Berörda myndigheter är Arbetarskyddsstyrelsen, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålskyddsinstitutet. I bedömningen sägs att det finns skäl för en viss försiktighet när det gäller exponering för lågfrekventa elektriska och magnetiska fält. Myndigheterna rekommenderar att man bör sträva efter en minskad exponering med hjälp av de åtgärder som kan vidtas till rimliga kostnader.

Att ett orsakssamband mellan upplevda besvär och strålning inte vetenskapligt kunnat klarläggas innebär inte att varje misstanke om ett sådant samband kan uteslutas. Det elektromagnetiska spektrat kan mätas och karakteriseras på ett mycket stort antal olika sätt. Det är viktigt att forskningen fortgår

Fel! Okänt namn på

och utvecklas, liksom att samhället är öppet för nya kunskaper. Det motiveras särskilt av det lidande, såväl hälsomässigt som socialt, som är förenat med elöverkänslighet.

3 Särskilt boende för elöverkänsliga

Boendesituationen är av central betydelse för dem som lider av elöverkänslighet. Det är omöjligt att i dagens samhälle säkerställa områden helt utan elektromagnetisk strålning, men det kan finnas skäl att förbättra förutsättningarna för att särskilda områden avsätts för bostäder med begränsad elektromagnetisk strålning.

På flera platser i landet finns intresse att åstadkomma bostäder speciellt avsedda för elöverkänsliga personer. Även om sådana särskilda boenden finansieras på sedvanligt vis, förutsätter de att särskilda insatser görs från kommunalt håll i fråga om översikts- och detaljplanering, liksom vad gäller andra lokala föreskrifter, för att få till stånd bostadsområden med begränsad strålning.

3.1 Exemplet Frivolten

Redan idag finns förslag om en egen by för elöverkänsliga i södra Hälsingland. Frivolten – fältfritt boende är projektnamnet på en förstudie som genomförs i regi av Studieförbundet Vuxenskolan med ekonomiskt stöd på 120 000 kronor från Intryck Hälsingland, ett EU-finansierat lokalt landsbygdsutvecklingsprojekt. Tanken är att byn ska innehålla bostäder av varierande slag och storlek. Där ska finnas såväl småhus som hyreslägenheter och möjlighet till korttidsboende för semester och rehabilitering.

Enligt förstudien är intresset att flytta till en by av detta slag betydande. 131 personer från hela landet ska ha skickat intresseanmälan om att flytta till ett område där skyddet mot oönskad strålning kan garanteras på lång sikt.

Också från kommunalt håll, Bollnäs och Ovanåker, betraktas idén positivt, men det anses föreligga en rad frågetecken att rätta ut och hinder att överbrygga innan projektet kan bli verklighet.

3.2 Regelverk för långsiktigt begränsad strålning

För att långsiktigt skydda ett utpekad område från större mängder elektromagnetisk strålning krävs dels översiktsplan, dels i vissa fall detaljplan i samband med byggnation. Statsbyggnadskontoret i Falun arbetar med att peka ut några ”stora opåverkade områden” i Falu kommun i en pågående revision av översiktsplanen. Falu kommun har för avsikt att tillsammans med grannkommunerna Leksand och Rättvik gå vidare med frågan om stora opåverkade områden i kommande nya översiktsplaner. Översiktsplanen är inte tvingande, men

Fel! Okänt namn på

andra myndigheter måste förhålla sig till den. Detaljplan är tvingande men det finns gränser för vad man kan reglera i en sådan. Ett beslut om att förbjuda elinstallationer i ett helt bostadsområde skulle troligen kunna överklagas, men om samtliga som tänker flytta in är överens om kravet kan det möjligen skrivas in i en detaljplan och vinna laga kraft även gentemot kommande inflytande.

Att förbjuda införsel till området av mobila strålningskällor, till exempel telefoner, är däremot ingen planfråga. Möjligheterna att reglera detta genom lokala ordningsföreskrifter bör klarläggas.

Sammantaget anser Kristdemokraterna att dessa osäkerheter bör föranleda regeringen att tillsätta en utredning för att se över möjligheterna för kommuner att medverka till byggandet av bostadsområden med begränsad utsatthet för elektromagnetisk strålning.

Stockholm den 5 oktober 2005

Ragnwi Marcelind (kd)

Dan Kihlström (kd)

Sven Gunnar Persson (kd)

Lars Gustafsson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Annelie Enochson (kd)

Johnny Gylling (kd)

Björn von der Esch (kd)